

DUIDING

OOSTENDENAARS, BEHOUD UW KALMTE!

Ook in Oostende zorgde het nieuws in verband met deze inval voor onrust en oproer. De angst dat de Duitsers ook onze Stad zouden bereiken, nam toe. Daarom voelde burgemeester Auguste Liebaert de nood om zijn medeburgers op te roepen tot kalmte. Paniek moest absoluut vermeden worden. Het vertrouwen in het Belgisch leger bleef in Oostende sterk aanwezig, alsook de trouw aan het vaderland.

ACTIVITEITEN KALENDER

Museumnocturne
zaterdag 30 augustus 2014
om 19.00 en om 20.00 uur
Venetiaanse gaanderijen,
hoek Zeedijk/Parijsstraat

Lucas Catherine schreef het boek
'Loopgraven in Afrika (1914-1918)'
en komt toelichting geven bij zijn werk.

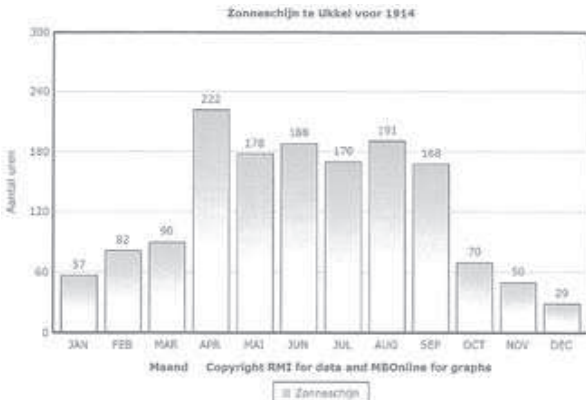
➤ Inschrijven is niet nodig.
Beperkte plaatsen.

Savoy Hôtel
OOSTENDE

Chambres depuis 4,00 frs
Déjeuner + 3,00 frs
Diner + 4,00 frs
Pension depuis 8,00 frs
Distribution d'eau chaude et froide dans les chambres.

Bron: Le Bulletin Communal 1914, p. 627. Vindplaats: Archief stad Oostende

Weerkundige waarnemingen

Initiële research en concept: Virginie Michils, dienst Cultuur Oostende

Samenstelling: Tammy Deley, historica; Virginie Michils en Erwin Mahieu

Extern adviseur: Erwin Mahieu

Coördinatie: Amelie Ingelbrecht, dienst Cultuur Oostende

Eindredactie: Virginie Michils, dienst Cultuur Oostende en Martine Meire, directeur

Druk en lay-out: drukkerij Lowyck

Dank aan: Martine Vandermaes & Nadia Stubbe, Bibliotheek Kris Lambert en Claudia Vermaut, archivaris stad Oostende

Gazet van Oostende

Abonnementen:
GRATIS
Uitgever:
V.U. Kristof Beunen,
Stadssecretaris,
Vindictiveaan 1,
8400 Oostende

Verschijningsmoment: elke vrijdag vanaf 8 augustus 2014
Plaatsen van verschijning: Toerisme Oostende - UIT-loket, CC De Grote Post, Hendrik Serruyslaan 18A - Thuisloket, Stadhuis, Vindictiveaan 1 - Bibliotheek Kris Lambert, Wellingtonstr. 7 - dienst Cultuur, Stadhuis, Vindictiveaan 1 - Opeex: Bakkerij Maenhout, Voorhavenlaan 152 - Raversijde Kruidenier de 4 seizoenen, Nieuwpoortsesteenweg 919A - Zandvoorde: Bakkerij Filip, Zandvoordepoortstr. 42 - Stene: Deneubourg, Gistelsesteenweg 105 - Westerkwartier: Bakkerij Hioco, Torhoutsesteenweg 102

Aankondigingen worden aangenomen:
dienst Cultuur stad Oostende
tel.: 059/562016 - email: cultuur@oostende.be
Volg ons dagelijks op
www.oostendecultuurstad.be
www.facebook.com/gazetvanooostende
https://twitter.com/a_vervliet (@A_Vervliet)

Nieuws van het front

DE SPANNING IS TE SNIJDEN. DUITSE OPMARS ONSTUITBAAR!

Deze week was een donkere periode voor België. In de week van 16 tot 22 augustus heeft het Belgische leger heel wat nederlagen en verliezen geleden. De Duitsers rukken steeds verder op en brandschatten de dorpen en steden op hun weg.

16 augustus. Het laatste fort van Luik valt in handen van de Duitse troepen, waardoor de weg naar Namen komt open te liggen.

18 augustus. Terwijl het gros van het Belgische Leger (Veldleger) via Leuven en Mechelen terugtrekt op Antwerpen staan Belgische legerenheden opgesteld rondom Tienen, op de Getelinie. De eenheden van o.a. het 3de Linierregiment bevinden zich in Sint-Margriete-Houtem, Grimde en in de voorposten in Oplinter, Neerlinter en Bunsbeek om de opmars van de Duitsers tegen te houden. Er vallen verhoudingsgewijs veel slachtoffers onder de officieren, waardoor de compagnieën stuurloos worden. Tegen 16.30 uur heeft het regiment de algemene terugtrekking op bevel van kolonel Guffens, opgestart. Daarna zijn de Duitse troepen 's avonds de stad Tienen binnenge trokken.

19 augustus. Massamoord in Aarschot. De inname is er niet moeiteloos verlopen. De Duitsers hebben furieus gereageerd op de hinderlagen van de Belgische infanterie.

De Duitse invasie van België in augustus 1914. Duitse infanteriesoldaten steken het Karel Rogierplein in Brussel over terwijl de bevolking toekijkt. © IWM (Q 88431)
bron: www.europeana.eu.
Internet, laatst geraadpleegd op 15/08/2014

Huizen zijn systematisch in brand gestoken, 25 burgers werden doodgeschoten en vrouwen verkracht. In totaal komen 150 mensen in de vergeldingsactie om.

20 augustus. Brussel is ingenomen en het Duitse leger eist van de stad voeding, logement, voorraden en strikte gehoorzaamheid! Op 17 augustus had koningin Elisabeth met haar drie kinderen Brussel verlaten en waren ze richting Antwerpen vertrokken. Ze hebben er hun intrek genomen in het koninklijk paleis aan de Meir. De regering, veel parlementsleden en diplomaten evenals het bestuur van de Marine zijn hen gevolgd. Het Belgisch hoofdkwartier en koning Albert vertrekken vanuit Leuven naar Mechelen.

Vanaf 20 augustus. Een ware gruwel speelt zich af in de Waalse dorpen en steden. Aan de Samber heeft het Franse leger de Duitse opmars twee dagen kunnen tegenhouden.

In Andenne-Seilles komen door Duitse represailles 262 mensen om. Ze zijn brutaal afgemaakt met kogels en bijlen.

Aan de oevers van de Samber: in het industriële Tamines nabij Charleroi, hebben de Duitsers uren geplunderd. Daarna hebben ze beslist om een willekeurig gekozen groep inwoners, inclusief kinderen

De Duitse moordpartij op Belgische burgers tijdens W.O. I. © IWM (Q 70083)
bron: www.europeana.eu.
Internet, laatst geraadpleegd op 15/08/2014

en ouderen, op het centrale plein bijeen te drijven. De Duitsers hebben mensen onverbiddelijk het vuur geopend op de groep. Een 380-tal van hen hebben deze moordpartij niet overleefd.

De Duitse cavalerie heeft ook Dinant bestormd. Bijna de helft van de bevolking is naar de andere oever kunnen vluchten, waar de Fransen hen opvingen. Maar voor zowat drieduizend mensen was het te laat. De Duitsers hebben de burgers gebruikt als menselijk schild tegen de Franse artillerie. Tegen de Muur van Tschoffen zijn tientallen mensen doodgeschoten. Veel huizen zijn in brand gestoken.

Karl von Bülow's Tweede Leger heeft de forten van de vestingstad Namen, die de rivieren Samber en Maas moet beschermen tegen een Duitse invasie, onder vuur genomen. Ondertussen ondernam de hoofdmacht van het Duitse Tweede Leger een aanval op de Fransen bij Charleroi, om hen van de forten weg te houden. Ook in Namen bestookt het Duitse leger de forten met zware artillerie, onder meer met de 420mm-houwtiser 'Dikke Bertha'.

22 augustus. Het Duitse leger voert met schepen aanvallen uit op de Belgische havenstad Kalemie van Belgisch-Congo aan het Tanganyikameer. De haven ligt aan de monding van de Lukuga. De Duitsers bleven tot in 1916 het meer beheersen. Met hun 60 ton-metende oorlogsschip de Hedwig von Wissmann hebben zij de enige oorlogsboot die de Congolese Weermacht op het Tanganyika-meer heeft, de Alexandre Delcommune, beschoten zodat die onbruikbaar wordt. De Duitse troepen snijden op veertien plaatsen de telefoonlijn door. Door die overduidelijke daad van sabotage - de communicatielijnen lopen via de Lukuga naar de Lualaba, dan via de spoorlijn naar Stanleystad/Kisangani en tenslotte via de Congostroom naar de hoofdstad Leopoldstad/Kinshasa - heeft België aan Duitsland in Afrika de oorlog verklaard.

DUIDING

Al dit nieuws ging als een schokgolf doorheen de niet-bezette Belgische gebieden. De Duitsers leken ons land steeds verder te kunnen binnendringen zonder doeltreffend te tegenstand, ondanks de heldhaftige strijd van het Belgische leger.

Bovendien werd elke vertraging in de opmars van het Duitse leger op de burgerbevolking gewroken. De gebeurtenissen in Andenne en Taminies zijn hier een pijnlijk voorbeeld van. Elk verdwaald schot heette het werk van franc-tireurs te zijn, en lokte verschrikkelijke vergeldingsacties uit.

De mythe van de franc-tireurs maakte deel uit van de Duitse Abschreckungstheorie, een methode, uitgedacht door Clausewitz, die de duur van de oorlog zou moeten verkorten: 'Volgens hem moest de burgerbevolking de gevolgen van de oorlog niet worden bespaard. Zij moest integendeel de druk voelen en door de strenge maatregelen gedwongen worden haar eigen leiders tot vrede aan te sporen.' Van bij het begin werden de Duitse soldaten door hun eigen bevelhebbers gehersensoldat tot ze oprecht geloofden in het bestaan van vrijstrijders. Wanneer er zich dan een incident voordoed, interpreteerden de Duitsers dat meteen als een teken van verzet vanuit de burgerbevolking: 'man hat geschossen!' En dat om-

wille van de franc-tireurs die eigenlijk niet bestonden!

Door de val van het laatste fort rond Luik, werd de vallei van Samber en Maas toegankelijk. De forten waren nooit aangepast aan de nieuwste artillerieontwikkelingen: mortieren met een kaliber van 42cm, afgevuurd door de Duitse 'Dikke Berthakanonnen'.

De periode tussen begin augustus en medio september 1914 is gekend als de 'Slag aan de Grenzen' waarbij de strijd zich afspeelde in de Ardense regio en het noorden van Metz tussen Frankrijk en Duitsland. Samber, Semois en Maas kleuren bloedrood.

Bronnen:
 Freddy PHILLIPS, 14-18 op zee. Belgische schepen en zeelui tijdens de grote oorlog, Tielit, Uitgeverij Lannoo nv, 2013, pp. 29. Vindplaats: Bibliotheek Kris Lambert, Oostende.
 S. DE SCHAEPRIJVER, De Grote Oorlog. Het koninkrijk België tijdens de Eerste Wereldoorlog, Amsterdam/Antwerpen, Uitgeverij Atlas, 1997, 366 p.
 M. VERLEYEN EN M. DE MEYER, Augustus 1914. België op de

vlucht, Antwerpen, Manteau, 2013, pp. 62 & 64.
<http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2013/08/19/22-augustus-1914-de-dag-dat-de-onbekende-congoliese-soldaat-sneuvelde> en [http://www.velpelven.be/art1974_6_boutersem_w01.htm](http://www.forumeerstewereldoorlog.nl/wiki/index.php/Beleg_van_Namen_en_Mechelen.mapt.be/wiki/Eerste_Wereldoorlog_in_Mechelen) Internet, *laatst geraadpleegd op 15/08/2014*
 L. VANDAMME, De Grote Oorlog in Kleine verhalen. Belevingsvorming en representatie van de Eerste Wereldoorlog in Vlaamse jeugdromans (1945-2007), onuitgegeven scriptie voor het behalen van de graad van Master in de Geschiedenis, Universiteit Gent, Academiejaar 2007-2008, pp. 20.

Collectie: Erwin Mahieu

Liefdadigheid

Reeds in het begin van augustus 1914 zet de stad Oostende liefdadigheidsinitiatieven op poten. Ze kennen vanaf 16 augustus een echte bloeiperiode.

Op 6 augustus is een liefdadigheidscomité opgericht in Hôtel de la Cour Royale in de Kapellestraat. Het comité bestaat uit het echtpaar Mathieu en Nathan, de dames Van Wynendaele, De Leeuw, Dhondt, de heer Alphonse Elleboudt en Gustaaf Lefèvre. Ze zamelen geld in om aan soepbedeling te kunnen doen. Ze willen vooral de families van opgeroepen soldaten helpen.

Een paar dagen later werd er een officieel comité opgericht om het geld te verdelen onder de verschillende liefdadigheidsorganisaties. Het bestaat onder andere uit schepen en voorzitter Hector De Vriese, stadssecretaris François Thoné, gemeentevanger Hippoliet Vermeire, deken Achiel Camerlynck, gemeenteraadslid Antoine Lescauwae, vrederechter August Kesteloot, directeur van de trams Edward De Cuyper, de heren Van Glabbeke en Henri Van Graefscheppe, de dames Augus-

te Hamman en Alphonse Pieters. Voor de socialisten wordt de heer Edouard Van Vlaenderen in het comité opgenomen. Het is een overkoepelende liefdadigheidsorganisatie waarin alle filosofische strekkingen (katholieken, socialisten, liberalen...) vertegenwoordigd zijn. Op 16 augustus komt het officieel comité samen. Verder maken goeuede burgerdames onderzoek voor oorlogsslachtoffers in de lokalen van het Kursaal en van de 'Cercle Littéraire'. In het Hôtel de la Cour Royale deelt 'Het Werk van de Soep' elke dag soep uit aan kinderen van armen en werklozen. Ook de Volksbond maakt elke dag 400 à 500 liter soep voor de werklozen.

Andere organisaties om families in nood ter hulp te komen, zijn het Sint-Vincentiusgenootschap en de 'Dames van Liefdadigheid'. De kranten 'Le Littoral' en 'De Zeewacht' doen ook hun duit in het zakje. Ze zamelen 3.200 Belgische frank in om de families van de soldaten aan het front bij te staan. De opbrengst van ophalingen in kerken gaat nu ook naar de oorlogsslachtoffers.

DUIDING

Het officieel comité zal gedurende de hele oorlog blijven bestaan. De liefdadigheid deelt tijdens augustus 1914 6.000 broden uit in plaats van 300 à 400 broden vóór de oorlog. Niet enkel organisaties maar ook particulieren dragen hun steentje bij. Velen verkiezen om anoniem te blijven, anderen willen gepubliceerd worden in de lokale pers. Vaak gaat het om giften in natura, zoals bijvoorbeeld de 25 wintermantels geschonken door het confectiehuis 'De Strooper' uit de Kapellestraat.

Bron: J. Aspeslagh, Al die mondjes hebben honger
Bron: <http://siagrius.be/siagrius/?p=7491>,
 Internet, *laatst geraadpleegd op 02/07/2014*

DUIDING

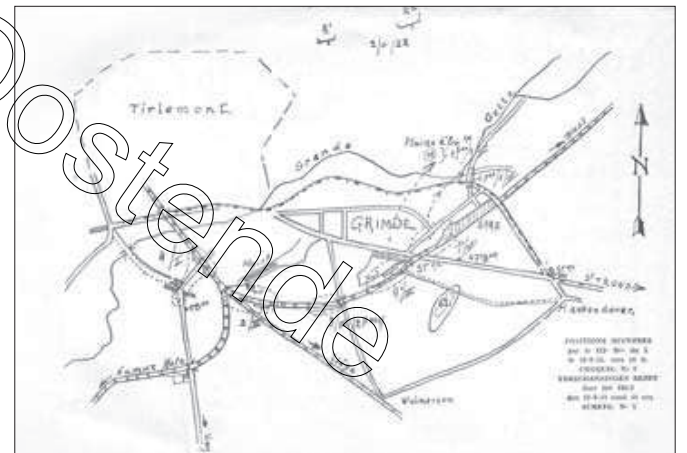
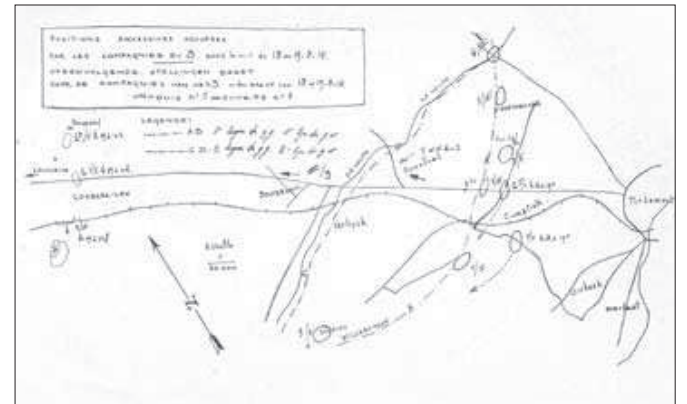
Tijdens de gevechten in Grimde gaat aan Belgische zijde bijna de helft van de manschappen verloren. Om aan de omsingeling en vernietiging door de Duitse troepen te ontkomen, komt het restant van deze afdeling in de namiddag van 18 augustus tesamen met de overige afdelingen van het 3de Linieregiment. Het garnizoen trekt zich via Tienen en Kuntich op Boutersem terug. Terwijl de Duitsers Tienen innemen en Kuntich bezetten, krijgt het 3de Linieregiment tijdens de nacht van 18 op 19 augustus het bevel om nieuwe stellingen in te nemen in de hoop de aftocht van het gros van het Belgische Leger beter te kunnen dekken. Deze nieuwe orders worden echter gegeven op een bijzonder ongunstig ogenblik daar het regiment reeds op weg is naar Boutersem en de wegen bovendien boordevol vluchtelingen zitten en terugtrekkende soldaten. De bevelen worden niettemin stiip uitgevoerd. Het 1ste bataljon, dat nog uit 3 compagnieën bestaat, neemt onmiddellijk stellingen in op strategische punten tussen Willebringen en Kuntich (1ste Cie), langs de Leuvensesteenweg (2de Cie) en ten noorden van Honsem (3de Cie). Het 2de bataljon verzamelt in Roosbeek en verlaat die plaats rond 21 uur, om de aangegeven voorposten te gaan bezetten. Tijdens de opmars worden ze door de Duitsers hevig onder vuur genomen, zodat de tocht slechts moeizaam vordert. Het is dan ook reeds middernacht, wanneer de troepen eindelijk de aangegeven punten bereiken.

De 1ste Compagnie neemt stelling op de Leuvensesteenweg, iets vóór Kuntich; de 2de Compagnie op de Galgenberg (hoogte 84) ten noorden van de Leuvensesteenweg (de grote baan); de 3de en 4de Compagnie tenslotte, zouden posities moeten innemen respectievelijk op het kruispunt van de baan Kuntich-Vissenaken met de baan Tienen-Sint Joris-Winge en aan de Velpbrug, waar deze rivier de baan Tienen-Sint-Joris-Winge kruist. In de loop van de nacht echter komt op het hoofdkwartier het bericht binnen dat de stellingen, die aan beide laatstgenoemde compagnieën toegevoerd werden, inmiddels door de vijand bezet zijn. Tegen 4 uur in de morgen van 19 augustus beveelt het hoofdkwartier van de 1ste Legerafdeling de terugtrekking van alle voorposten naar Leuven. De 3 compagnieën van het 1ste bataljon en de 1ste en 2de compagnie van het 2de bataljon ontvangen het bevel tegen 5 uur in de morgen, zij vertrekken onmiddellijk en bereiken Leuven veilig in de loop van de dag. Het regiment blijft echter zonder enig nieuws van de 3de en 4de Compagnie. Veel later heeft men kunnen vaststellen dat deze beide compagnieën het bevel tot de aftocht nooit ontvangen hebben,

vermits de boodschappers hen niet meer konden bereiken. Zij verlaten hun stellingen dan ook maar pas tegen de morgen wanneer het reeds te laat is; beide compagnieën zijn nog tot in Boutersem geraakt; waar ze echter in de buurt van de Oude Vijvers door de oprukkende Duitsers omsingeld worden. In de hevige gevechten die daarop volgen en die bijzonder bloedig zijn, lijden de Belgische strijdkrachten zware verliezen aan manschappen, terwijl de overlevenden door de Duitsers krijgsgevangen gemaakt worden. Tijdens deze gevechten worden kapitein-commandant Louis (4de Cie) en onderluitenant Westendorp (3de Cie) gedood; kapitein-commandant Godeaux (3de Cie) wordt zwaargewond en krijgsgevangen genomen, evenals onderluitenant Verstocken (4de Cie).

In totaal zullen er twaalf Oostendse soldaten sneuvelen. De 2de Compagnie van het 3de Bataljon van de 3de Linie (o.l.v. Kapitein-Commandant Sidders) had 'de kiese' opdracht het kruispunt van de spoorwegen naar Diest, Luik en Namen te bezetten, in te richten en te verdedigen. Sidders sneuvelt.

Bronnen:
http://www.velpeleven.be/art1974_6_boutersem_w01.htm Internet, *laatst geraadpleegd op 15/08/2014*
 3e Regiment de Ligne. Historique du Régiment pendant la Campagne 1914-1918. 3e Linieregiment. Historiek van het Regiment gedurende den Veldtocht 1914-1918, s.l., s.n., s.d., 49 p. Vindplaats: Fonds Ostendiana, Bibliotheek Kris Lambert Oostende
 Les 3e et 2e Régiments de Ligne en Campagne, s.l., s.n., s.d., 116 p. Vindplaats: Fonds Ostendiana, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

Veldschetsen van de posities van de 3e Linie in de omgeving Tienen in de nacht van 18 op 19 augustus 1914.

De 27/1. — Ziehier wat Luit. De Mets neerpande in zijn velddagboekje : -

Den 18de 4 avonds, kregen wij bevel linker-flank-wacht te vormen van het 3de. Den 19de rond te nur kraan van de K^o met ordie toe, zich op te stellen op : G. W. n° 4 bij Berkenhof. Aangevallen door twee K^o's plus een peloton ruiters, hield de K^o goed stand. Na een half uur, trok een peloton zich terug. De twee andere pelotons konden echter na veel last uit den greep van den vijand ontkomen. Sommige elementen verwoestten niettegenstaande de nakende omringing etc. Andere spraken er toch in, door den vijand te slaan en naar Leuven te trekken.

Naar de mannen verhaalden werd van Kommandt Declercq die gekwetst ter plaats stand hield, met enkele manschappen gevecht gemaakt.

1° K^o/I. — De 1° K^o K^o Kommandt De Bruyne kreeg den 18de te 11.35 bevel de groep artillerie ten Zuiden van Oirbeek te sterken.

Te 15.45 volgde ze de groep die zich terugtrok. Dan kreeg ze bevel zich op te stellen aan H. 40.600 bij den molen om den afdicht van de 3°. De boschmensen 's Nachts bleef ze geheel afgezonderd ter plaats, zonder mitrailleurs. Rond 10 uur, waartoe ze plots aangevallen werd door den vijand, die zich vertoefde op ongeveer 100 m. vóór de K^o. Er was een zogenoemd falang en radeloosheid bij de mannen, die onverschillig met opzweeg het vuren begonnen. Dit volstond om den Duitscher toe te laten om de K^o te slaan en ze bij verwoesting in den flank aan te vallen. De oversten konden toch den vijand terugdringen. In later trok de K^o in acht, in familijke goede orde.

Wat later moest dezelfde K^o zich weer opstellen in G. W. n° 4. Het verloop van tusschen Willebruggen en Cuspijch. Den 19de om 4 uur 's morgens mocht de groep tusschen Willebruggen en Cuspijch. Den 19de om 4 uur 's morgens mocht de groep tusschen Willebruggen en Cuspijch.

Maar om 9 u. moest ze weer G. W. leveren rond Corbeek-Lon. Zij gemaakt een plan van den weg en het 1° P^o in die steenbakkerij. Het 1° P^o in steen. Daar ook werd verhoord maar verdedigde zich manhaftig, totdat een andere vijandelijke situat. Het 1° P^o van heuvel op, rond Predikheeren. De K^o in den rug aangrijpt, ze uit hare verschansting sbaat en ze dwingt zich onder het moordend geschiet der mitrailleurs, naar Leuven terug te trekken. De K^o verloor er een derde van haar overblijvend effectief.

Hier eindigt de heldhaftige rol gespeeld door de verschillende eenheden van het regiment in den zwaren slag van Grimde, Haathems, S^o-Marguerite en in de bloedige gevechten geleverd tegen den Pruis, zat van roem en glorie, tienmaal sterker in getal, gedurende de dagen van 18de en 19de Oogst 1914.

Wij hebben er wisten wijken, verpöeteld door de geweldige overmacht, neergeveld door hun talrijke automatische wapens, overweldigd door hun materiele en moderne uitrusting.

Maar wij hebben ze verstand, verliet door onze manhaftigheid en door onze hardnekkigheid moed. Wij hebben ze ter plaats gekonden. Het offer van onze schitterende officieren, van sovele keranje onderschiffieren en bewonderenswaardige soldaten is er niet nutte-oois geweest. De verliezen geleden door de Duitschers waren om het minst verschrikkelijk. Zij werden neergeschoten bij gelede geleiden. De velden van Grimde, Oirbeek en van Cuspijch waren er de stomme getuigen van. Duitzenen vijandelijke lijken bedekten den grond.

Ah! de vijand dacht zoo maar rustig op te rukken! Hij dacht zonder slag of stoot Leuven te bezetten. Te Grimde en te Haathem S^o-Marguerite heeft hij tot zijn schande moeten leeren, in het vervolg wat onzichtigter te werk te gaan.

- IN MEMORIAM -

Onze Oostendse gesneuvelden

PRECIEZE DAG ONBEKEND - AUGUSTUS 1914:

- Verbanck Richard-Emiel-Pieter, 23de Linie, °Oostende, in juni 1891, van Gerard en Verstraeten Charlotte-Marie, Kapucijnenstraat 2, gesneuveld in Tienen, in aug. 1914.

Bron: De Duintengalm 28 januari 1921

- Mortier Jules, grenadier, stamboeknr. 49.193, °Diksmuide op 12 feb. 1894, van Louis, treinnachtmachinist en Cailiez Marie, bediende, wonende IJzerwegstraat 24, gestorven in het lazaret van het Klein Seminarie in Mechelen in aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 11 februari 1921. Bron: http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

18 AUGUSTUS 1914:

- Bil Louis, 23de Linie 3/1, stamboeknr. 57.477, °Oostende op 27 apr. 1893, visser, Visserskaai 28, echtg. v. Nassel Victorine, heeft een dochter, gestorven in Tienen op 18 aug. en begraven in Grimde.

Bron: De Duintengalm, 7 januari 1921. Bron: http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Bruneel Norbert-Jan, 23de Linie, °Oostende op 3 apr. 1891, van Louis, visser en Verstraete Emelie, Nieuwstraat 23, gesneuveld in Tienen op 18 aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 7 januari 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Vandevyvere Edgard-Emiel, sergeant-majoor, 3de Linie, stamboeknr. 49.523, °Oostende, op 2 dec. 1882, Sint-Petrus- en Paulusplein 9, echtg. v. Devriendt Marie, heeft een dochter, gesneuveld in Tienen op 18 aug. 1914 en begraven in Grimde.

Bron: De Duintengalm, 28 januari 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- D'Hondt Daniel-Pieter, korporaal 23de Linie, stamboeknr. 55.821, °Oostende op 21 feb. 1892, tekenaar, van Jules en Vermeulen Felicie (+), wonende in de kazerne, gesneuveld in Hakendover (Tienen) op 18 aug. 1914 en begraven in Grimde.

Bron: De Duintengalm, 4 februari 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Vanhulle Hippoliet, rijkswachter, °Loven-degem op 8 sept. 1889, wonende in de Rijkswachtkazerne A. Pieterslaan 39, gesneuveld in Kumtich (Tienen) op 18 aug.

1914.

Bron: De Duintengalm, 25 februari 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Dhondt Achiel-Camiel, mecanicien, dienstplichtig soldaat 3de Linie 1/3, stamboeknr. 55.937, °Breedene op 11 dec. 1891, van Eduard, beenhouwer en Ballière Pelagie, Nieuwpoortsesteenweg 159, gesneuveld bij Tienen op 18 aug. 1914 en begraven in Grimde in de oude kerk.

Bron: De Duintengalm, 4 maart 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Opstaele Seraphin, onderluitenant 23de Linie, °Slippe op 12 feb. 1891, van Jan (+) en Logier Joanne, Prinses Clementina-plein 10bis, gedood in Halen op 18 aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 4 maart 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Sidders Jules, kapitein-bevelhebber 3de Linie, ridder van de Leopoldsorde, ridder van de orde van de Kroon, vereerd met de herinneringsmedaille van de regering van Leopold II, °Gent op 20 dec. 1867, Velodroomstraat 73, echtg. v. Van Deschampele Bertha, heeft een dochter, gesneuveld in Tienen op 18 aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 4 maart 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

19 AUGUSTUS 1914:

- Vanderbregt Maurice, 3de Linie, °Ieper op 22 apr. 1893, van Gustaaf, stoker aan de maalboten en Deine Estelle, Steenbakkersstraat 22, gedood in Kessel-Lo op 19 aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 11 maart 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

- Geldof Emiel, 3de Linie, °Stene op 1 juni 1897, van Aloise, schaarslijper en Comptdaer Leonie, Leeuwerikenstraat 25, gesneuveld in Boutersem op 19 aug. 1914.

Bron: De Duintengalm, 25 maart 1921 - http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

23 AUGUSTUS 1914:

- Brackx Gustaaf-Richard, dienstplichtig vanaf 1914, 23de Linie 1/3, stamboeknr. 55.913 °Oostende op 15 juli 1891, van Gustaaf (+) en Koten Sophie, Stockholmstraat 39, gedood op 23 aug. 1914 en begraven in Tienen.

Bron: De Duintengalm, 4 februari 1921 http://god.biboostende.be/, Bibliotheek Kris Lambert Oostende

NIEUWS VAN ONS GARNIZOEN TE VELDE - 3^E EN 23^E LINIE -

Ondanks de overwinning van het Belgische leger bij de 'Slag der Zilveren Helmen' op 12 augustus, moeten onze Belgische soldaten wijken voor het Duitse overwicht. Het leger krijgt bevel zich terug te trekken richting Antwerpen. Tijdens het terugplooiën op Antwerpen nemen eenheden van de 3de en 23de Linie posities in de omgeving van Tienen, waar ze in 'contact' komen met oprukkende Duitse troepen.

Engeland heet vluchtelingen welkom

Engeland ziet een niet aflatende stroom vluchtelingen op zijn grondgebied ontschepen. De Britse autoriteiten verdelen hen zo goed mogelijk over het hele land. De vluchtelingen schuiven reeds vanaf 6 uur 's morgens in de Kerkstraat aan om hun paspoort te laten ondertekenen door de Engelse commissaris die in het Stadhuis op het Wapenplein zetelt.

DUIDING

Gezien de evolutie van de oorlog hoefden de vluchtelingen later niet meer te beschikken over een stempel in hun paspoort of over een geldig scheepingsbewijs. Identiteitscontroles zouden op beperkte schaal verricht worden door de diensten van de Engelse havenimmigratie.

Bron: Freddy PHILIPS, 1418 op zee. Belgische schepen zee-lui tijdens de grote oorlog, Tielt, Uitgeverij Lamoo n° 2013, pp. 34-35. Vindplaats: Bibliotheek Kris Lambert, Oostende.

Engelse watervliegtuigen in Oostende

Burgemeester Liebaert heeft de bevolking op 11 augustus ingelicht dat een dienst van 'vliegmachienen en hydroplanen' zou ingezet worden over de zee-enge van Dover en tussen North-Foreland en Oostende. Hij vindt het belangrijk dat iedereen goed het verschil kent tussen vijandelijke en geallieerde vliegtuigen. De Oostenaars hebben meteen ook een les in het herkennen van vliegtuigen gekregen. De Burgemeester roept ook op om een geallieerd vliegtuig in noot te allen tijde te helpen. Sinds vrijdag-

ochtend 14 augustus zijn in de Stad Franse soldaten en ook Engelse soldaten van het 'Royal flying corps' aanwezig.

Bron: Le Bulletin Communal 1914, p. 618. Vindplaats: Archief stad Oostende B. DENCKERE, Luchtvaartboven West-Vlaanderen 1914-1918, Kortrijk, Uitgeverij Groeninghe n.v., 1998, pp. 14.

OPROEP AAN DE BEVOLKING DOOR DE S.E.O.

Uitwisselen van papieren geld.

Van zoohaast de oorlogsgeruchten in omloop waren, maakten velen gebruik van de geringste aankopen om bankpapier te laten uitwisselen. Zoo riep ons personeel meermalen onze aandacht op het geval van personen die tot tweemaal op een zelfde dag kwamen met briefjes van 50 franken, om aankopen te betalen van 10 centimes; vele anderen maakten, hoewel in niet minder mate, misbruik van het gemak dat de leden ten alle tijde gevonden hebben, om aan de kassa der maatschappij wisselgeld te bekommen.

De uitwissel was dat op 31^e Juli 's morgens, de voorraad pasmunt nagenoeg geheel was uitgeput.

Ongetwijfeld kon men op dit oogenblik mis te veel geduld en veel tijd, nog eenig wisselgeld in de Nationale Bank bekomen, maar om het te halen, vooraf met de groote hoortvloed die wij noodig hadden, was er personeel noodig; ten eerste om het in de Bank na te tellen en ten tweede om de zakken van daar naar onze magazijnen te brengen. Maar, buiten dat al, ons vroomelijk personeel onmisbaar was in de magazijnen om de dichte menigte, meestal ongeduldig zenuwachtige hoopers, te gerieven, ontbrak ons ook mannelijk personeel; een meesterbakker en een hulphoofdvoerder hadden moeten vervangen worden voor ziekte en 184 bestellingen bleven nog tehuis te bezorgen waaronder een dertigtal die sedert den 25^e en 26^e Juli ontvangen waren.

Het was dus onmogelijk voldoende pasmunt bij te schaffen; den 31^e Juli 's morgens, werden er derhalve aan de kassa der magazijnen onderrichtingen gegeven om het aanvanden van bankpapier te beperken op ongeveer de waarde der aankopen welke de belanghebbenden te betalen hadden.

Den 1° Augusti werd ons door een lid den vriendelijken raad gegeven de geldkaarten die dienen voor het betalen der winstandaelen, als wisselgeld aan te bieden aan de leden die toestonden dezelve te aanvaarden; onmiddellijk gaven wij aan de kassiersders daartoe de noodige bevelen, en in het hoofdbureau zelve, werd een wikkelt geopend waar al het aangeboden bankpapier tegen geldkaarten uitgewisseld werd.

Sedert geeft de Nationale Bank dagelijks nog slechts een 20tal frank pasmunt; aan de handelaars een 50tal en aan openbare besturen zooals post, enz., die vóór allen bedient worden, ten hoogste 200 franken.

En 50 franken in pasmunt, zijn meestal nauwelijks voldoende om drie kalanten te voldoen; in zulke voorwaarden zal men begrijpen dat het ons niet meer mogelijk geweest is de minste middeling toe te brengen aan de maatregelen welke wij den 31^e Juli reeds hebben moeten nemen betrekkelijk het uitwisselen van papieren geld.

De volgende leden namen 's bijzonder lastig en niet zonder reden, omdat zij aan onze kassa nu niet meer konden betalen, zoo veel moeilijkheden bij het wisselen van papier wisselgeld te krijgen; het is evenwel dat nu niets zoo gemakkelijk zou wezen als het bank te zenden om pasmunt te krijgen. Wij doen zulks telken dag, maar zonder veel gevolg.

Om te bewijzen dat onze goede wil in dit opzicht zoomin als onder alle andere, geenszins te kort gebleven is, geven wij hieronder de manier waarop het wisselen in de Bank tot nu toe geschiedde:

In de eerste helft dezer maand hregen wij een vijftigtal franken klein geld te gelijk.

Een briefje van 1000 fr. werd gewisseld als volgt:

8 briefjes van 100, 2 van 50, 4 van 20 en 20 fr. pasmunt.

300 fr. in briefjes van 20 fr. werden niet gewisseld, daar zulke geld als wisselgeld aanzien werd.

Het wisselen geschiedde twee of drie dagen per week. Van omstreeks den 15^e (de juiste datum zijn wij kwijt) tot den 27^e dezer was de Bank gesloten. Den 27^e was zij open maar er werd niet gewisseld; den 28^e werd gewisseld in briefjes van 20 fr. en men voegde des voorkomend erbij, vier briefjes van 5 fr.

Wat wij daarover schrijven is geenszins met het doel te helesjen wat in de Bank gebeurde; wij missen daartoe alle bevoegdheid.

Wij zijn daarenboven overtuigd dat daar ook, alles te werk gesteld werd om het publiek zoveel mogelijk te voldoen; maar evenals overal, waar het onmogelijke begint, is er niet goede wil alleen niets aan te vangen in de Bank evenmin als elders.

Oproep aan de toeristen

Als gevolg van de oorlogssituatie wordt de toeristische sector in Oostende zwaar getroffen. Het aantal toeristen is deze zomer aanzienlijk lager en de omzet beduidend minder in vergelijking met de vorige jaren. Burgemeester Auguste Liebaert roept de vakantiegangers met het volgende bericht op om voor Oostende te blijven kiezen als vakantieoord. Hij verzekert iedereen van het goede weer en de rustige sfeer in onze Stad. Hij vermeldt dat zowel het Kursaal als de cafés geopend blijven. Als extraatje merkt hij op dat de prijzen van verschillende hotels sterk gedaald zijn.

La Saison à Ostende

Les nombreuses demandes parviennent à la municipalité d'Ostende concernant les conditions de séjour à Ostende.

Le bourgmestre informe :

1. Que la ville est toujours aussi calme que d'habitude.

2. Que les locaux du Kursaal, autres de lecture restent ouverts.

3. Que les hôtels et pensions de famille sont toujours fréquentés par de nombreux visiteurs.

4. Que les cafés et bodégas, tant sur la place que sur la digue, restent ouverts le soir.

5. Que les baigneurs grâce au beau temps sont toujours nombreux.

6. Que la situation géographique d'Ostende, situé au milieu de la côte, en fait un endroit d'une sécurité absolue, au point que les barques de pêche sillonnent toujours la mer.

7. Qu'Ostende est en relations continuelles avec l'Angleterre par Fokelstone et Londres, et avec Anvers, Bruxelles, Gand, Namur, Mont, Tournay, Charlevoi, Lille et Paris, par de nombreux services réguliers.

8. Que le prix de séjour dans les hôtels et pensions de famille est vu les circonstances — fortement diminué, et que l'on vit à Ostende une vie de calme et de repos.

Nous ne saurions trop féliciter M. Liebaert de l'empressement qu'il a mis à venir à l'aide du commerce ostendais, si éprouvé par les événements.

Bron : L'Echo d'Ostende, 14-15 augustus 1914.

Bron: <http://god.biboostende.be/>.

Vindplaats: Bibliotheek Kris Lambert Oostende

Militaire ondernemingen in Oostende

Deze week zijn er in Oostende 7300 soldaten en vrijwilligers aangekomen voor hun militaire trainingen. Het gaat vooral om Belgen en Fransen. Ze worden ondergebracht in de kazerne in de wijk Hazegras. Oostende is hiervoor de perfecte locatie omdat onze Stad zich nog ver van het oorlogsgevaar bevindt. De trainingen kunnen hier in alle rust uitgevoerd worden.

De maalboten draaien op volle toeren

Reeds in de eerste hectische dagen van deze maand hebben meer dan 30.000 Belgen en Engelsen het Kanaal overgestoken. Vijf van de tien maalboten die zich in actieve vaart bevinden en voorzien zijn van schoepenraden liggen gestationeerd in Oostende. Ze ressorteren onder de Staatsmarine en worden beheerd door het Bestuur van het Zeewezen. Het zijn: Léopold II, Marie Henriette, Princesse Clémentine (I), Princesse Henriette en Rapide. De boten staan in voor het overbrengen naar Engeland van Belgische gezinnen die het land willen ontvluchten. Ze varen niet langer naar Dover maar naar de vlakbij gelegen haven van Folkstone omdat Dover voorbe-

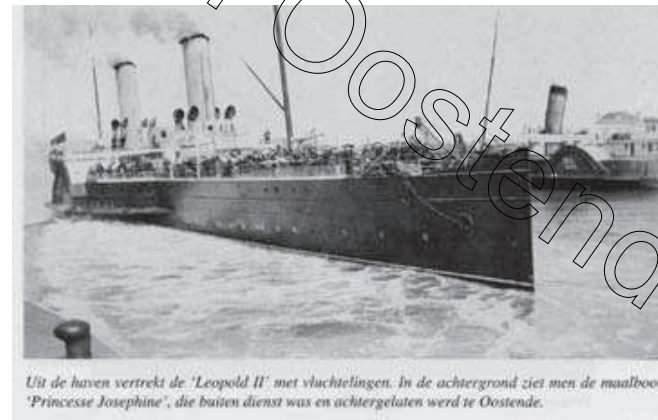
houden is voor de Britse admiraliteit.

Intussen blijven er in Oostende radeloze mensen aankomen, de ene golf na de andere. Dit zorgt voor een enorme chaos in het zeestation en in de hele Stad. De afvaarten volgen elkaar op en elke keer als er een maalboot aanmeert, wordt hij bestormd door degenen die het geluk hadden een kaartje te kunnen kopen. Wanneer de overbeladen boot de trossen losgooit, keren zij die geen plaats hebben, verslagen terug en gaan ze op hun bagage zitten, wachtend tot een volgende boot zich aandient.

Vluchtelingen staan te drummen om via de sluisdeuren vóór het eerste dok het voorplein van het stationsgebouw te bereiken. Beladen met pakken en valiezen willen ze de 'Débarcadère' bereiken om daar een maalboot te nemen naar Engeland.

Collectie: Erwin Malheu

Uit de haven vertrekt de 'Leopold II' met vluchtelingen. In de achtergrond ziet men de maalboot 'Princesse Josephine', die buiten dienst was en achtergelaten werd te Oostende.

Bron: F. GEVAERT EN F. HUBRECHTSEN, Oostende 14-18. Deel 1, Oostende onder de Duitse bezetting, 1914-1918. Veurne, De Klaproot, 1995, pp. 21.

DUIDING

Dag en nacht voerden alle maalboten talrijke missies uit. Zo werd op 22 augustus 1914 de goudvoorraad van de Nationale Bank in Oostende in veiligheid gebracht aan boord van de maalboot 'Stad Antwerpen' en naar Le Havre gebracht. Diezelfde dag voer de Stad Antwerpen naar Caen om een groep van 200 gewonde en zieke soldaten te evacueren die uit de hospitalen van Brugge en Oostende afkomstig waren. In dergelijke humanitaire missies zouden de maalboten voortaan uitblinken.

*Dit was een passagiersschip door turbines aangedreven.

LADIES TAILOR
 Tailleur pour Dames
RUBES DE VILLE ET DE SOIRÉES
Victor DE PRETER
 OSTENDE
 63, BOULEVARD VAN ISEGHEM, 63
 MAISON PRINCIPALE:
 85, rue Royale, BRUXELLES

Swan en Voyage
 Ayez un "SWAN" pour écrire à vos amis; pour noter vos impressions
 Modèle "SAFETY" peut se porter dans toutes les pochettes. En vente partout

FLEURS NATURELLES
Sarah MEY OSTENDE
 60, 5e Van Iseghem, (près le Kursaal)
 Fournisseur Breveté de Mgr le duc d'Orléans
 Maison de tout 1er ordre
 Maison principale 23, rue de l'Étoile, BRUXELLES

Bron: Maandschrift van de S.E.O., juli-augustus 1914. Bron: <http://god.biboostende.be/>. Vindplaats: Bibliotheek Kris Lambert Oostende

Café-Glacier Marchal
 Théâtre Royal
Le plus chic Thé-Tango Profess. THORNE
TEA ROOM MONDAIN
 OUVERT APRÈS LE KURSAAL
Rendez-vous de High-Life. — Orchestre d'élite.
SOIRÉES DANSAUTES